

VANDOROU ÉS TÁRSAI

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2010. december 2.*

A C-422/09., C-425/09. és C-426/09. sz. egyesített ügyekben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Symvoulio tis Epikrateias (Görögország) a Bírósághoz 2009. október 28-án érkezett, 2009. május 12-i határozataival terjesztett elő az előtte

Vassiliki Stylianou Vandorou (C-422/09),

Vassilios Alexandrou Giankoulis (C-425/09),

Ioannis Georgiou Askoxilakis (C-426/09)

és

az Ypourgos Ethnikis Paideias kai Thriskevmaton

között folyamatban lévő eljárásban,

* Az eljárás nyelve: görög.

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: K. Schiemann tanácselnök (előadó), L. Bay Larsen és C. Toader bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,
hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. szeptember 23-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a görög kormány képviselőjében E. Skandalou, meghatalmazotti minőségben,

- az Európai Bizottság képviselőjében G. Zavvos és H. Støvlbæk, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a 2001. május 14-i 2001/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 206., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 138. o.) módosított, a legalább hároméves szakoktatást és szakképzést lezáró felsőfokú oklevelek elismerésének általános rendszeréről szóló, 1988. december 21-i 89/48/EGK tanácsi irányelv (HL 1989. L 19., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 337. o., a továbbiakban: 89/48 irányelv) 1. cikke e) pontjának és 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezésére vonatkoznak.

- 2 E kérelmeket a V.S. Vandorou, V.A. Giankoulis és I.G. Askoxilakis, valamint az Ypourgos Ethnikis Paideias kai Thriskevmaton (a közoktatási és vallásügyi minisztérium) közötti jogviták keretében, a Symvoulío Anagnorisis Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis (a felsőfokú oklevelek szakmai egyenértékűségének elismeréséért felelős tanács, a továbbiakban: Saeitte) egyes határozatainak tárgyában terjesztették elő. E határozatokkal a Saeitte az alapügyek felpereseinek foglalkozásuk Görögországban való gyakorlására vonatkozó jogát, amely gyakorlására más tagállamokban jogosultak, kiegyenlítő intézkedésekhez, nevezetesen alkalmassági vizsgálathoz vagy adaptációs időszakhoz kötötte.

Jogi háttér

Az uniós szabályozás

- 3 A 89/48 irányelv harmadik és negyedik preambulumbekzdéséből következik, hogy az irányelv célja az oklevelek kölcsönös elismerése rendszerének létrehozása, amely minden olyan szakmai tevékenységnek a polgárok számára történő megkönnyítésére irányul, amelynek gyakorlásához a fogadó tagállamban a középfokú oktatást követő képzés a feltétele, amennyiben olyan oklevéllel rendelkeznek, amely őket ezekre a tevékenységekre előkészíti, legalább három évig tartó tanulmányokat igazol, és egy másik tagállamban állították ki.
- 4 A 89/48 irányelv 1. cikke így rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

- a) oklevél: minden oklevél, bizonyítvány és a képesítés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítvány, illetve ezek az oklevelek, bizonyítványok és a képesítés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítványok együttesen,
 - amelyeket az egyes tagállamban annak törvényi, rendeleti és közigazgatási előírásai szerinti illetékes hatósága állít ki,

- amely azt igazolja, hogy az oklevél tulajdonosa legalább három évig tartó felsőfokú képzést vagy egy ennek megfelelő időtartamú részképzést végzett el egy egyetemen, egy felsőoktatási intézményben vagy más azonos szintű intézményben, és a felsőfokú képzésen felül szükséges szakmai gyakorlatot is megszerzte, és

- amely azt igazolja, hogy az oklevél tulajdonosa rendelkezik olyan képesítéssel, amely egy szabályozott szakma megkezdéséhez vagy gyakorlásához az adott tagállamban szükséges,

feltéve hogy az oklevéllel, bizonyítvánnyal és a képesítés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítvánnyal igazolt képzést az érintett személy túlnyomórészt a Közösség területén szerezte meg, vagy ha az oklevél tulajdonosa hároméves szakmai tapasztalattal rendelkezik, amelyet az a tagállam igazol, amely egy harmadik ország oklevelét, bizonyítványát vagy a képesítés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítványát elismerte.

[...]

[...]

- c) szabályozott szakma: az a szakmai tevékenység vagy azoknak a szakmai tevékenységeknek az összessége, amelyek az egyes tagállamokban az adott foglalkozást alkotják;

- d) szabályozott szakmai tevékenység: az olyan szakmai tevékenység, amelynek megkezdése vagy gyakorlása, vagy gyakorlásának bármelyik módja egy tagállamban közvetlenül vagy közvetetten törvényi, rendeleti és közigazgatási szabályok útján oklevél megszerzéséhez van kötve. Szabályozott szakmai tevékenység gyakorlási módjának számít különösen:
- egy szakmai tevékenység gyakorlása olyan cím viselésével együtt, amelyet csak a vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási előírásoknak megfelelő oklevéllel rendelkező személy használhat,
 - szakmai tevékenység gyakorlása az egészségügyben, ha ennek a tevékenységnek a díjazását és/vagy megtérítését a tagállam szociális biztonsági rendszere oklevél megszerzéséhez köti.

[...]

- e) szakmai tapasztalat: az érintett foglalkozás tényleges és jogszerű gyakorlása az egyik tagállamban;
- f) adaptációs időszak: egy szabályozott szakma gyakorlása a fogadó tagállamban, megfelelő képzéssel bíró személy vezetése alatt, adott esetben további képzéssel kiegészítve. Az időszak végén értékelés készül. [...]

- g) alkalmassági vizsga: kizárólag a kérelmező szakmai tudását érintő, a fogadó állam illetékes hatóságai által lefolytatott vizsga, amelynek célja a kérelmező arra való alkalmasságának felmérése, hogy az adott tagállamban gyakorolhatja-e a szabályozott szakmát.

A vizsga céljaira az illetékes hatóságok listát készítenek azokról a szakterületekről, amelyeket az adott államban megkövetelt képzés és a kérelmező addigi képzésének az összehasonlítása alapján a kérelmező által bemutatott oklevél vagy bizonyítványok nem fednek le.

Az alkalmassági vizsgánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a kérelmező hazájában vagy származási tagállamában szakképzettséggel bír. A vizsga olyan szakterületeket fog át, amelyeket a felsorolásban szereplő szakterületek közül kell kiválasztani, és amelyeknek ismerete a foglalkozás gyakorlásának lényeges feltétele a fogadó tagállamban. Ez a vizsga kiterjedhet az érintett tevékenységekre vonatkozó, a fogadó államban [helyesen: tagállamban] érvényes foglalkozási szabályok ismeretére is. A szakmai alkalmassági vizsga részletes szabályait – a közösségi jog rendelkezéseinek tiszteletben tartása mellett – a fogadó állam illetékes hatóságai határozzák meg.

[...]”

- 5 A 89/48 irányelv 2. cikke első bekezdésének megfelelően ezt az irányelvet a tagállamok minden olyan állampolgárára alkalmazni kell, aki önálló vállalkozóként vagy munkavállalóként egy másik tagállamban kíván egy szabályozott szakmát gyakorolni.

6 A 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdésének a) pontja előírja:

„Ha egy szabályozott szakma megkezdését vagy gyakorlását a fogadó ország [helyesen: tagállam] törvényei valamilyen oklevél megszerzésétől teszik függővé, akkor az illetékes hatóság a hiányos képesítésre való hivatkozással nem tagadhatja meg egy tagállam állampolgárától az adott foglalkozásnak a saját állampolgárával azonos feltételek szerinti megkezdésének vagy gyakorlásának jogát,

a) amennyiben a kérelmező olyan oklevéllel rendelkezik, amely más tagállamban ahhoz szükséges, hogy annak területén az illető a foglalkozást megkezdhesse vagy gyakorolhassa, és ezt az oklevelet az egyik tagállamban szerezte [...]

7 A 89/48 irányelv 4. cikkének értelmében:

„(1) A 3. cikk nem akadályozza meg a fogadó tagállamot abban, hogy a kérelmezőtől kérje

a) szakmai tapasztalat igazolását, amennyiben a 3. cikk a) és b) pontja alapján igazolt tanulmányainak időtartama a fogadó tagállamban előírt képzési időtől legalább egy évvel rövidebb. [...]

[...]

b) egy, legfeljebb három évig tartó adaptációs időszak teljesítését vagy alkalmassági vizsga letételét:

- amennyiben a megszerzett képzés a 3. cikk a) és b) pontjának megfelelően olyan tárgyakra vonatkozik, amelyek lényegesen különböznek azoktól, amelyek a fogadó tagállamban előírt oklevél megszerzéséhez szükségesek, vagy

[...]

Ha a fogadó tagállam adaptációs időszak letöltését vagy alkalmassági vizsgát kíván meg a kérelmezőtől, előbb meg kell vizsgálnia, hogy a kérelmezőnek a szakmai gyakorlat során megszerzett tudása teljesen vagy részben fedi-e az első albekezdésben említett lényeges különbséget.

Amennyiben a fogadó állam [helyesen: tagállam] él ezzel a lehetőséggel, akkor a kérelmezőnek fel kell ajánlania az adaptációs időszak, illetve a szakmai alkalmassági vizsga közötti választás lehetőségét. Ettől az alapelvtől eltérően a fogadó állam [helyesen: tagállam] előírhatja az adaptációs időszakot vagy az alkalmassági vizsgát, ha olyan foglalkozásokról van szó, amelyek gyakorlása megköveteli a nemzeti jog pontos ismeretét, és amelyeknél a nemzeti jog kérdéseit illető tanácsadás és/vagy segítségnyújtás a szakmai tevékenység alapvető és állandó része. [...]

(2) A fogadó tagállam azonban nem alkalmazhatja egyidejűleg az 1. bekezdés [helyesen: (1) bekezdés] a) és b) pontját”.

A nemzeti szabályozás

A 89/48 irányelv nemzeti jogba történő átültetését célzó intézkedések

- 8 A 2001. október 22-i 373/2001 elnöki rendelettel (FEK A' 251.) és a 2002. december 23-i 385/2002 elnöki rendelettel (FEK A' 334.) módosított, 2000. június 23-i 165/2000 elnöki rendelet (FEK A' 149.; a továbbiakban: 165/2000 rendelet) célja a 89/48 irányelv görög jogba való átültetése.
- 9 Így a 165/2000 rendelet 2. cikkének (5) és (7) bekezdése, 3. cikke, 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 5. cikke a 89/48 irányelv fent hivatkozott 1. cikkének e) és g) pontját, 2. cikkének első bekezdését, 3. cikke első bekezdésének a) pontját és 4. cikkét veszik át.
- 10 Ezenkívül a 165/2000 rendelet 10. cikke a Saeitte mint az oktatási és vallásügyi minisztériumon belül működő testületi szerv létrehozásáról rendelkezik, amely ugyan-ezen rendelet 11. cikke értelmében azt a feladatot kapta, hogy határozzon a 89/48 irányelv hatálya alá tartozó felsőoktatási oklevelek elismerése iránti kérelmekről.

A gépészmérnök és távközlési mérnök szakmák

- 11 Görögországban a gépészmérnök és a távközlési mérnök szakmák olyan szabályozott szakmák, amelyek gyakorlása a Techniko Epimelitirio tis Elladas (görögországi mérnöki kamara, a továbbiakban: TEE) tagjai számára van fenntartva.

- 12 Az 1991. november 30-i 1486/1984 törvénnyel (FEK A' 161) és az 1991. december 12-i 512/1991 elnöki rendelettel (FEK A' 190) módosított, a TEE összetételére vonatkozó rendelkezések és jogszabályok megalkotásáról szóló 1926. november 27. és december 14-i elnöki rendelet ((FEK A' 430; a továbbiakban: TEE rendelet) 2. cikkének (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy valamely tagállami állampolgárt kötelezően be kell jegyezni a TEE rendes tagjának, „amennyiben az Országos »Metsovioi« Műszaki Egyetem, más belföldi műszaki egyetem vagy ezekkel egyenértékű külföldi oktatási intézmény oklevelével rendelkezik, miután engedélyt kapott foglalkozásának gyakorlására”.
- 13 A szakembereket e rendelet 2. cikkének (5) bekezdése kilenc szakirányba sorolja, melyek között szerepel a gépészmérnök szakirány, de nem szerepel a távközlési mérnöki szakirány.
- 14 A TEE rendelet 2. cikke (6) bekezdésének értelmében azon szakirányokat, amelyek nem szerepelnek az e rendelet 2. cikkének (5) bekezdésében meghatározott szakirányok között, a legközelebbi szakirányba kell besorolni. A TEE valamely, ily módon szakirányba sorolt tagját ettől eltekintve megilletik a szakképesítéséhez vagy a kizárólag a szakma gyakorlására jogosító engedélyen feltüntetett szakirányhoz kapcsolódó jogok, a hatályos jogszabályban foglaltak szerint.
- 15 A TEE rendelet 4. cikkének (3) bekezdése többek között előírja, hogy a TEE a hatályos rendelkezéseknek megfelelően vizsgákat szervez, engedélyt ad a mérnöki szakma gyakorlására, és vezeti a mérnökök nyilvántartását.
- 16 Ilyen összefüggésben az 1981. december 30. és 31-i 1225/1981 törvény (FEK B' 713) 1. és 4. cikke hatáskört biztosít a TEE számára a foglalkozás görögországi gyakorlásának engedélyezésére a görög felsőoktatási intézmények, valamint az egyenértékű

külföldi felsőfokú oktatási intézmények oklevelével rendelkező mérnökök számára. E törvény 1. cikke (3) bekezdésének megfelelően mindez vonatkozik az olyan mérnökökre is, akik valamely külföldi felsőoktatási intézmény által kiállított, olyan szakirányokra vonatkozó mérnöki diplomával rendelkeznek, amelyek nem felelnek meg a nemzeti felsőoktatási intézményekben oklevelet szerzett személyek szakirányainak.

- ¹⁷ Az 1225/1981 törvény alapján a közmunkaügyi és a közoktatás- és vallásügyi miniszter 1984. szeptember 14-i és október 5-i ED 5/4/339 közös rendelete meghatározta a mérnöki foglalkozás gyakorlása TEE általi engedélyezésének eljárását.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

C-422/09. sz. ügy (Vandorou)

- ¹⁸ V. S. Vandorou, miután a London Guildhall Universityn (londoni Guildhall Egyetem, Egyesült Királyság) posztgraduális tanulmányokat folytatott, és vizsgákat tett le az 1994 szeptembere és 1997 februárja közötti időszak folyamán, megszerezte a „Master of Business Administration” címet. Tanulmányai alatt az Egyesült Királyságban, többek között az Elf Oil Ltd társaságnál (a továbbiakban: Elf Oil) dolgozott.
- ¹⁹ 1997. augusztus 15-én V.S. Vandorou jelentkezést nyújtott be az Association of Chartered Certified Accountants-hez (hiteles könyvelő szakértők egyesült királysági szervezete, a továbbiakban: ACCA). Miután sikerrel teljesítette a vonatkozó

vizsgákat, és bizonyítottan megszerezte a szükséges szakmai tapasztalatot a könyvelés/controlling ágazatában, 2000. április 17-én hivatalosan ezen szakmai szervezet tagjává vált, és megszerezte a „Chartered Certified Accountant” (hiteles könyvvizsgáló/könyvelő) címet. E két időpont között V.S. Vandorou Görögországban dolgozott a Pricewaterhouse Coopers könyvvizsgáló részvénytársaságnál (a továbbiakban: Pricewaterhouse Coopers).

- 20 2002. április 10-én V.S. Vandorou kérelmet nyújtott be a Saeittéhez az iránt, hogy ismerjék el számára a könyvelő-adószakértő szakma Görögországban történő gyakorlásának jogát.
- 21 V. S. Vandorou benyújtotta azon igazolásokat, amelyek tanúsítják, hogy jogosult a „Chartered Certified Accountant” szakma Egyesült Királyságban történő gyakorlására, és leírják az e szakma által felölelt tevékenységeket. Egyebekben az Elf Oilnál, valamint a Pricewaterhouse Coopersnél megszerzett szakmai tapasztalatára hivatkozott, és benyújtotta az e társaságok által kiállított vonatkozó igazolásokat.
- 22 2004. március 23-i 80. sz. aktusával (a továbbiakban: első megtámadott aktus) a Saeitte mindenképp megállapította, hogy a könyvelő szakma úgy Görögországban, mint Egyesült Királyságban szabályozott szakmának minősül, és V.S. Vandorout mint a „Chartered Certified Accountant” szakmai cím birtokosát, amelyet az egyesült királyi ACCA szakmai szervezet adott ki a számára, úgy kell tekinteni, mint aki könyvelői oklevéllel rendelkezik a 89/48 irányelv, illetve a 165/2000 rendelet értelmében. A Saeitte úgy vélte továbbá, hogy a V.S. Vandorou tekintetében kiegyenlítő intézkedések előírására van szükség, „tekintve, hogy az általa folytatott tanmenet lényegesen különbözik a görögországi könyvelői képzéstől”. Úgy határozott tehát, hogy háromtagú bizottságot hoz létre a felperes részére előírandó ezen intézkedések tartalmának pontos meghatározása céljából.

- 23 E háromtagú bizottság határozatának alapján a Saeitte ezt követően, 2004. október 25-i 89. sz. aktusával (a továbbiakban: második megtámadott aktus) V.S. Vandorou tekintetében a könyvelő-adószakértő szakma Görögországban történő gyakorlása jogának elismeréséhez egyrészt kiegyenlítő intézkedésként előírta alkalmassági vizsga letételének kötelezettségét a nemzeti jog, különösen pedig a társasági, a kereskedelmi, a munka- és az adójog tárgyában), mivel a könyvelő-adószakértő szakma gyakorlása a nemzeti jogszabályok beható ismeretét teszi szükségessé. A 165/2000 rendeletnek a 89/48 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontja harmadik albekezdésének átültetését célzó 5. cikke alapján a Saeitte kifejtette továbbá, hogy V.S. Vandorou nem választhat az alkalmassági vizsga és az adaptációs időszak között, mivel az adószakértő-könyvelő szakma olyan szakma, „amelynek gyakorlása megköveteli a nemzeti jog pontos ismeretét, és amelynek esetében a nemzeti jog kérdéseit illető tanácsadás és/vagy segítségnyújtás a szakmai tevékenység alapvető és állandó része”.
- 24 Végezetül pedig a Saeitte úgy ítélte meg, hogy a V.S. Vandorou által Görögországban a Pricewaterhouse Coopersnél végzett munka során megszerzett szakmai tapasztalat nem vehető figyelembe. Ugyanis a 165/2000 rendelet 2. cikkének (5) bekezdésében foglalt feltételek, amely bekezdés a 89/48 irányelv 1. cikkének e) pontja nyomán akként határozza meg a „szakmai tapasztalat” kifejezést, mint „az érintett foglalkozás tényleges és jogszerű gyakorlása az egyik tagállamban”, nem teljesülnek, mivel V.S. Vandorou nem rendelkezett a könyvelő szakma Görögországban való gyakorlására vonatkozó engedéllyel azon időszakban, amelynek folyamán szóban forgó tapasztalatát megszerezte.
- 25 V.S. Vandorou ekkor két keresetet nyújtott be a Symvoulio tis Epikrateias előtt az első, illetve a második megtámadott aktussal szemben.
- 26 Az első megtámadott aktussal szemben benyújtott keresettel kapcsolatban a Symvoulio tis Epikrateias úgy véli, hogy ezt az aktust meg kell semmisíteni, mivel indokolása nem kielégítő azon részében, amely V.S. Vandorou tekintetében kiegyenlítő

intézkedések előírásáról rendelkezik. A Saeitte ugyanis általános és pontatlan módon mindössze a „tanmenet lényeges[...] eltér[éseire]” utal, noha kifejezetten és konkrétan meg kellett volna jelölnie a V.S. Vandorou által folytatott képzés részét képező és az előírt görög oklevél megszerzéséhez szükséges tárgyakat, meg kellett volna határozni az e tárgyak közötti különbségeket, végül pedig olyan értékelést kellett volna kibocsátania, amely kifejezetten a szóban forgó különbségek lényeges jellegére vonatkozó, kimerítő indokolást tartalmaz.

- 27 A második megtámadott aktussal kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy annak érvényessége az első megtámadott aktus érvényességének függvénye, ennél fogva az első megtámadott aktus megsemmisítésének a második megtámadott aktus megsemmisítéséhez kell vezetnie.
- 28 Mindazonáltal a Symvoulio tis Epikrateias úgy véli, hogy ilyen összefüggésben azt a megsemmisítési okot is meg kell vizsgálni, amely szerint a második megtámadott aktus indokolása téves jogalkalmazás eredménye, mivel ezen aktusban a Saeitte megállapítja, hogy azon kérdés vizsgálata során, hogy V.S. Vandorou tekintetében szükség van-e kiegyenlítő intézkedések előírására, nem kellett figyelembe venni az általa Görögországban szerzett szakmai tapasztalatot. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint ezen ok vizsgálata szükségesnek bizonyul annak céljából, hogy azon kérdések megjelölésével, amelyeket az illetékes nemzeti hatóságnak behatóan vizsgálnia kell a megtámadott aktusok megsemmisítését követően, az e hatóságot terhelő kötelezettségek pontosan meghatározhatók legyenek, amikor a megsemmisítő ítélet végre kell hajtania, és ekként a V.S. Vandorounak – az eljárásgazdaságosság elvére is tekintettel – teljes és tényleges bírói védelmet biztosítson.
- 29 E körülmények között a Symvoulio tis Epikrateias úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdést terjeszti előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„A [...] 89/48 [...] irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmében azon »szakmai tapasztalat« körébe, amelyet az illetékes nemzeti hatóság annak értékelése

során vesz tekintetbe, hogy az érdekelt által e tapasztalat révén megszerzett ismeretek teljesen vagy részben fedik-e az általa a származási tagállamban folytatott képzés részét képező és a fogadó tagállamban előírt oklevél megszerzéséhez szükséges tárgyak közötti lényeges különbséget, beletartozik-e az a tapasztalat is, amely együttesen mutatja a következő jellemzőket:

- a) az érdekelt azon oklevél megszerzését követően szerezte, amely lehetővé teszi számára a származási tagállamban meghatározott szabályozott szakma megkezdését;

- b) az érdekelt a fogadó tagállamban olyan szakmai tevékenység gyakorlása során szerezte, amely, ha nem is egyezik azzal a szabályozott szakmával, amely gyakorlásának joga az érintett személy által a 89/48 [...] irányelv által benyújtott kérelem tárgyát képezi (amely foglalkozás egyébként nem is lenne gyakorolható jogszerűen a fogadó tagállamban azt megelőzőleg, hogy az említett kérelemnek helyt adnak), mindazonáltal az illetékes nemzeti hatóság által a kérelem elbírálása céljából folytatott érdemi értékelés alapján olyan szakmai tevékenységnek tűnik, amely e szabályozott szakmához kapcsolódik; és

- c) az említett nemzeti hatóság érdemi értékelése alapján az említett kapcsolatnak köszönhetően alkalmasnak tekinthető arra, hogy legalább részben fedje az érdekelt által a származási tagállamban folytatott képzés részét képező és a fogadó tagállamban előírt oklevél megszerzéséhez szükséges tárgyak közötti lényeges különbséget?”

C-425/09. sz. ügy (Giankoulis)

- 30 V. A. Giankoulis a Technologiko Ekpaideftiko Idryma de Kavala (Görögország) alkalmazott műszaki iskolájának gépészmérnöki kara által kibocsátott oklevéllel, valamint egy, a Cranfieldi Műszaki Intézet (Egyesült Királyság) által termelési rendszergépészmérnöki tárgyban kibocsátott „Master of Science” posztgraduális címmel rendelkezik.
- 31 1996. április 17-én V. A. Giankoulis az Elliniki Viomichania Alouminiou AE társaság (a továbbiakban: Elliniki Viomichania Alouminiou) alkalmazásába került. Ott 1997. december 31-ig a kohászati részleg karbantartó technikusaként, majd 2000. december 31-ig a kohászat gépészeti karbantartásának vezetőjeként dolgozott.
- 32 2000. július 12. óta V. A. Giankoulis az Institution of mechanical engineers (az egyesült királysági gépészmérnökök intézete) tagja. Egy, a fent nevezett intézmény által 2000. november 8-án kiállított tanúsítványnak megfelelően V. A. Giankoulis jogosult a „Chartered Engineer” cím használatára. A „Chartered Engineers” jegyzékébe történő felvételére felsőfokú képzése, valamint a Görögországban szerzett szakmai tapasztalata alapján került sor.
- 33 2002. január 1-jétől V. A. Giankoulis az Elliniki Viomichania Alouminiou egyesített kohászati és folyamatos öntési részlegében dolgozik karbantartási technikusként.

- 34 V. A. Giankoulis 2001. március 9-én kérelmet nyújtott be a Saeittéhez, amelyben azt kérte, hogy ismerjék el számára a gépészmérnök szakma Görögországban való gyakorlásának jogát. A fent említett felsőfokú képzését tanúsító igazolásokon túl benyújtott egy, az Elliniki Viomichania Alouminiounál szerzett szakmai tapasztalatára vonatkozó tanúsítványt is.
- 35 Számos, mindössze a kérelem vizsgálatának elnapolására vonatkozó határozatokhoz vezető ülést követően a Saeitte 2002. április 8-i 42. sz. aktusával (a továbbiakban: harmadik megtámadott aktus) úgy ítélte meg, hogy a V. A. Giankoulis által a kavalai Technologiko Ekpaideftiko Idrymán folytatott képzés lényegesen különbözik a görög felsőfokú oktatási intézmények műszaki karai által nyújtott képzéstől, és szakmai tapasztalata, amely kizárólag Görögországra korlátozódik, nem a gépészmérnöki szakmára vonatkozik. A Saeitte úgy vélte továbbá, hogy a képzésben fennálló ezen lényeges különbségek lefedése érdekében V. A. Giankoulis tekintetében kiegyenlítő intézkedések előírására, ezen intézkedések tartalmának pontos meghatározása céljából pedig egy háromtagú bizottság felállítására van szükség.
- 36 Az ekként felállított bizottság 2002. november 12-i jegyzőkönyvében azt javasolta, hogy V. A. Giankoulis tekintetében írják elő vizsga letételét vagy hároméves adaptációs időszak letöltését négy szakterület vonatkozásában, hogy ezáltal megfeleljen a gépészmérnöki tanulmányok alapvető tantárgycsoportjainak, és hét egyéb szakterület vonatkozásában, hogy lefedje az elektromérnök szakmához szükséges tantárgyakat.
- 37 Az ügy két további alkalommal történt elnapolását követően a Saeitte elfogadta a 2004. szeptember 21-i 87. sz. aktust (a továbbiakban: negyedik megtámadott aktus), és úgy határozott, hogy a fent említett bizottság jelentését kizárólag a gépészmérnöki szakmára vonatkozó kiegyenlítő intézkedéseket érintő részében fogadja el. Ennek megfelelően a Saeitte kiegyenlítő intézkedések címén vizsga teljesítését vagy hároméves, felügyelet alatt végzendő gyakorlat letöltését írta elő V. A. Giankoulis számára

a gépészmérnöki ágazat alábbi szakterületei vonatkozásában: „Termotechnika – Termodinamika – Termikus berendezések – Hűtő berendezések – Légtudományok – Emelő berendezések – Hidraulikus berendezések és szivattyúállomások”.

- 38 V. A. Giankoulis ekkor keresetet nyújtott be a Symvoulio tis Epikrateias előtt, amellyel többek között a harmadik és negyedik megtámadott aktus megsemmisítését kérte.
- 39 A harmadik megtámadott aktussal kapcsolatban a Symvoulio tis Epikrateias úgy véli, hogy ezt az aktust meg kell semmisíteni, mivel indokolása nem kielégítő azon részében, amely V.A. Giankoulis tekintetében kiegyenlítő intézkedések előírásáról rendelkezik. A Saeitte ugyanis általános és pontatlan módon mindössze a tanmenet lényeges különbségeire utal, noha kifejezetten és konkrétan meg kellett volna jelölnie a V. A. Giankoulis által folytatott képzés részét képező és a szabályozott gépészmérnöki szakmai tevékenységek Görögországban, törvénynek megfelelő módon történő gyakorlását lehetővé tevő oklevél megszerzéséhez szükséges tárgyakat, meg kellett volna határozni az e tárgyak közötti különbségeket, végül pedig olyan értékelést kellett volna végeznie, amely kifejezetten a szóban forgó különbségek lényeges jellegére vonatkozó, kimerítő indokolást tartalmaz.
- 40 A negyedik megtámadott aktussal kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy annak érvényessége a harmadik megtámadott aktus érvényességének függvénye, ennél fogva a harmadik megtámadott aktus megsemmisítésének a negyedik megtámadott aktus megsemmisítéséhez kell vezetnie.
- 41 Mindazonáltal a Symvoulio tis Epikrateias úgy véli, hogy ilyen összefüggésben azt a megsemmisítési okot is meg kell vizsgálni, amely szerint a negyedik megtámadott aktus indokolása téves jogalkalmazás eredménye, amennyiben a háromtagú bizottság jelentésének elfogadásával a Saeitte a kiegyenlítő intézkedések előírása során úgy

vélte, hogy a felperes által Görögországban szerzett szakmai tapasztalatot nem kell figyelembe venni. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint ezen ok vizsgálata szükségesnek bizonyul annak céljából, hogy azon kérdések megjelölésével, amelyeket az illetékes nemzeti hatóságnak behatóan vizsgálnia kell a megtámadott aktusok megsemmisítését követően, az e hatóságot terhelő kötelezettségek pontosan meghatározhatók legyenek, amikor a megsemmisítő ítéletet végre kell hajtania, és ekként V. A. Giankoulisnak – az eljárásgazdaságosság elvére is tekintettel – teljes és tényleges bírói védelmet biztosítson.

- 42 E jogalap keretében a kérdést előterjesztő bíróság kételyeket táplál azon kérdés tekintetében, hogy a V. A. Giankoulis által a „Chartered Engineer” cím megszerzését követően megszerzett szakmai tapasztalat olyan „szakmai tapasztalatnak” minősül-e, amelyet a 89/48 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának alkalmazása során figyelembe kell venni.
- 43 E körülmények között a Symvoulio tis Epikrateias ügy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdést terjeszti előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

A [...] 89/48 [...] irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt „szakmai tapasztalat” fogalma megfelel-e az ugyanezen irányelv 1. cikkének e) pontjában foglalt „szakmai tapasztalat” fogalmának, és értelmezhető-e azon tapasztalatként, amely együttesen mutatja a következő jellemzőket:

- a) az érdekelt azon oklevél megszerzését követően szerezte, amely lehetővé teszi számára a származási tagállamban meghatározott szabályozott szakma megkezdését;

- b) az érdekelt azon foglalkozás gyakorlása során szerezte, amely vonatkozásában az érintett a 89/48 [...] irányelv alkalmazásában kérelmet nyújtott be (lásd az [említett] irányelv angol, francia és német változatában használt a „the profession concerned”, „la profession concernée” illetve „des betreffenden Berufs” kifejezéseket); és
- c) az érdekelt a szóban forgó szakmai tevékenységet jogszerűen gyakorolta, vagyis a gyakorlás helye szerinti tagállamban irányadó szabályozás által meghatározott módon és feltételekkel, kizárva ily módon a szóban forgó szakmára vonatkozóan a fogadó tagállamban a kérelem elfogadását megelőzően szerzett szakmai tapasztalat tekintetbevételét, mivel a fogadó tagállamban a szóban forgó szakma nem gyakorolható jogszerűen azt megelőzően, hogy a kérelemnek helyt adnának (természetesen az ugyanezen irányelv 5. cikkében foglaltak alkalmazásának sérelme nélkül, amely bizonyos feltételekkel lehetővé teszi, hogy az érdekelt, a szakoktatás származási tagállamban nem teljesített részének teljesítése céljából a fogadó tagállamban képzett szakember segítségével gyakorolhassa a szakmát)?”

C-426/09. sz. ügy (Askoxilakis)

- ⁴⁴ I. G. Askoxilakis a Krétoi Egyetem (Görögország) fizika tanszéke által kiállított fizikai diplomával, valamint a Münchener Egyetem (Németország) elektronikus és informatikai mérnöki karának távközlési mérnöki szakképzést igazoló posztgraduális oklevelével rendelkezik.
- ⁴⁵ 2003. október 21-én I. G. Askoxilakis kérelmet nyújtott be a Saeittéhez aziránt, hogy ismerjék el számára a távközlési mérnök szakma Görögországban való gyakorlásának

jogát. A felsőfokú képzését tanúsító igazolásokon kívül benyújtotta a Kutató- és Technológiai Intézet (a továbbiakban: KTI) informatikai intézetének tanúsítványát, amely igazolja, hogy I. G. Askoxilakis a 2002. augusztus 1-je és 2003. február 28. közötti időszakban az intézet kutatási programjának keretén belül, 2003. március 1-jétől pedig tudományos szaktechnikusként dolgozott, mégpedig a „távközlési és hálózati laboratóriumban”. I. G. Askoxilakis a Saeitte kérésére benyújtott egy, a KTI által kiállított második tanúsítványt, amely az ezen intézeten belül végzett munka tárgyának részletesebb leírását tartalmazta.

- 46 2004. szeptember 21-i 87. sz. aktusával (a továbbiakban: ötödik megtámadott aktus) a Saeitte úgy határozott, hogy kiegyenlítő intézkedéseket ír elő I. G. Askoxilakis tekintetében azon lényeges különbségek lefedése céljából, amelyek az általa folytatott képzés és a görög műszaki egyetemeken az informatikai, hálózati és távközlési képzésben szereplő tárgyak között fennállnak. A Saeitte egyebekben, ezen kiegyenlítő intézkedések tartalmának pontos meghatározása céljából egy háromtagú bizottság felállítása mellett döntött.
- 47 Az ekként felállított bizottság 2005. február 10-i jelentésében az alábbi szakterület-csoportok tekintetében javasolta alkalmassági vizsga letételét vagy hároméves adaptációs időszak letöltését: „A. Digitális, elektronikus és analóg áramkörök tervezése. Hálózatanalízis; B. Számítógép-ágazat. Mikroszámítógép-rendszerek. Számítógépes működési rendszerek. Programozási nyelvek tervezése és kivitelezése. Algoritmusok és komplexitás. Struktúrák és adatbázisok. Szoftvertechnológiák; C. Hálózatok és távközlés. Konfiguráció, jelátadás, jelek értékelése és továbbítása. Vezeték nélküli összeköttetés és továbbítás. Az internet és alkalmazása”.
- 48 2005. március 8-i 96. sz. aktusával (a továbbiakban: hatodik megtámadott aktus) a Saeitte úgy döntött, hogy e jelentés nyomán az említett kiegyenlítő intézkedéseket írja elő I. G. Askoxilakis tekintetében, és nem veszi tekintetbe az általa az ETR-ben megszerzett szakmai tapasztalatot.

- 49 I. G. Askoxilakis ekkor keresetet nyújtott be többek között az ötödik és hatodik megtámadott aktussal szemben.
- 50 Először is, az ötödik megtámadott aktussal kapcsolatban a Symvoulio tis Epikrateias úgy véli, hogy ezt az aktust meg kell semmisíteni, mivel indokolása nem kielégítő azon részében, amely I. G. Askoxilakis tekintetében kiegyenlítő intézkedések előírásáról rendelkezik. A Saeitte ugyanis általános és pontatlan módon mindössze a tanmenet „lényeges[...] különbség[eire]” utal, noha kifejezetten és konkrétan meg kellett volna jelölnie az I. G. Askoxilakis által folytatott képzés részét képező és a távközlési mérnöki szabályozott szakmai tevékenységek Görögországban történő gyakorlását lehetővé tevő oklevél megszerzéséhez szükséges tárgyakat, meg kellett volna határoznia az e tárgyak közötti különbségeket, végül pedig olyan értékelést kellett volna végeznie, amely kifejezetten a szóban forgó különbségek lényeges jellegére vonatkozó, kimerítő indokolást tartalmaz.
- 51 Másodsor, a hatodik megtámadott aktussal kapcsolatban a Symvoulio tis Epikrateias megállapítja, hogy annak érvényessége az ötödik megtámadott aktus érvényességének függvénye, ennél fogva az ötödik megtámadott aktus megsemmisítésének a hatodik megtámadott aktus megsemmisítéséhez kell vezetnie.
- 52 Mindazonáltal a Symvoulio tis Epikrateias úgy véli, hogy ilyen összefüggésben azt a megsemmisítési okot is meg kell vizsgálni, amely szerint a hatodik megtámadott aktus indokolása téves jogalkalmazás eredménye, mivel a Saeitte nem vette figyelembe az I. G. Askoxilakis által hivatkozott szakmai tapasztalatot. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint ezen ok vizsgálata szükségesnek bizonyul annak céljából, hogy, azon kérdések megjelölésével, amelyeket az illetékes nemzeti hatóságnak behatóan vizsgálnia kell a megtámadott aktusok megsemmisítését követően, az e hatóságot terhelő kötelezettségek pontosan meghatározhatók legyenek, amikor a megsemmisítő ítéletet végre kell hajtania, és ekként az I. G. Askoxilakisnak – az eljárásgazdaságosság elvére is tekintettel – teljes és tényleges bírói védelmet biztosítson.

- 53 E jogalap keretében a kérdést előterjesztő bíróság kételyeket táplál azon kérdés tekintetében, hogy az I. G. Askoxilakis által az ETR-nél végzett munka olyan „szakmai tapasztalatnak” minősül-e, amelyet a 89/48 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának alkalmazása során figyelembe kell venni.
- 54 E körülmények között a Symvoulio tis Epikrateias ügy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdést terjeszti előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„A [...] 89/48 [...] irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt »szakmai tapasztalat« fogalma megfelel-e az ugyanezen irányelv 1. cikkének e) pontjában foglalt »szakmai tapasztalat« fogalmának, és értelmezhető-e azon tapasztalatként, amely együttesen mutatja a következő jellemzőket:

- a) az érdekelt azon oklevél megszerzését követően szerezte, amely lehetővé teszi számára a származási tagállamban szabályozott meghatározott szakma megkezdését;
- b) az érdekelt azon foglalkozás gyakorlása során szerezte, amely vonatkozásában az érintett a 89/48 [...] irányelv alkalmazásában kérelmet nyújtott be (lásd az irányelv angol, francia és német változatában használt a »the profession concerned«, »la profession concernée« illetve »des betreffenden Berufs« kifejezéseket); és
- c) a kérelmező a szóban forgó szakmai tevékenységet jogszerűen gyakorolta, vagyis a gyakorlás helye szerinti tagállamban irányadó szabályozás által meghatározott módon és feltételekkel, kizárva ily módon a szóban forgó szakmára vonatkozóan a fogadó tagállamban a kérelem elfogadását megelőzően szerzett szakmai

tapasztalat tekintetbevételét, mivel a fogadó tagállamban a szóban forgó szakma nem gyakorolható jogszerűen azt megelőzően, hogy a kérelemnek helyt adnának (természetesen az ugyanezen irányelv 5. cikkében foglaltak alkalmazásának sérelme nélkül, amely bizonyos feltételekkel lehetővé teszi, hogy a kérelmező, a szakoktatás származási tagállamban nem teljesített részének teljesítése céljából, a fogadó tagállamban képzett szakember segítségével gyakorolhassa a szakmát”)?

- 55 A Bíróság elnöke 2009. február 3-i végzésével az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-422/09., C-425/09. és C-426/09. sz. ügyet.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 56 Az ügy Bíróság elé terjesztett irataiból következik, hogy az alapeljárások három felperese szabályozott szakmát kíván gyakorolni Görögországban a vonatkozó szabályozott szakmának valamely más tagállamban való gyakorlása tekintetében fennálló jogosultsága alapján. A Saeitte e felperesek mindegyike esetében lényeges különbségeket állapított meg az alapeljárások felperesei által folytatott képzés és a Görögországban, a vonatkozó szakmák gyakorlása céljából általában nyújtott képzés között, következésképpen e hatóság szükségesnek vélte kiegyenlítő intézkedéseknek a 89/48 irányelv 4. cikkében foglaltak szerinti előírását.
- 57 E kiegyenlítő intézkedések terjedelmének meghatározása során a Saeitte úgy ítélte meg, mégpedig annak vizsgálata nélkül, hogy az alapeljárások felperesei által megszerzett gyakorlati tapasztalat teljesen vagy részben fedí-e a képzések tekintetében fennálló lényeges különbségeket, hogy e tapasztalat nem vehető figyelembe.

- 58 Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseivel, amelyeket együttesen célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a más tagállamban szerzett szakképesítések elismeréséért felelős nemzeti hatóságnak mennyiben kell figyelembe vennie a kérelmező által folytatott képzés és a fogadó tagállamban megkövetelt képzés között fennálló lényeges különbségek áthidalását célzó esetleges kiegyenlítő intézkedések meghatározásával az olyan gyakorlati tapasztalatot, amely alkalmas az említett különbségek teljesen vagy részben való lefedésére.
- 59 E tekintetben előjáróban meg kell állapítani, hogy az alapeljárások felperesei által munkájuk során megszerzett gyakorlati tapasztalat, a Bíróság rendelkezésére bocsátott információk alapján, nem tekinthető a 89/48 irányelv 1. cikkének e) pontja szerinti „szakmai tapasztalatnak”.
- 60 E kifejezés ugyanis, amint az az e rendelkezésben foglalt és az ugyanezen irányelv 1. cikkének a), c) és d) pontjával összefüggésben értelmezett meghatározásából következik, az olyan szabályozott szakmai tevékenységek gyakorlására vonatkozik, amelyek megkezdése vagy gyakorlása törvényi, rendeleti és közigazgatási szabályok útján az említett 1. cikk a) pontja értelmében vett „oklevél” megszerzéséhez van kötve.
- 61 Márpedig az alapeljárások felperesei által a szóban forgó szakmának valamely tagállamban való gyakorlására jogosító oklevél megszerzését megelőzően megszerzett tapasztalat nem foglalhatja magában ezen szabályozott szakmai tevékenységek gyakorlását. Ez a helyzet különösen a V. S. Vandrou által az Elf Oilnál és a Pricewaterhouse Coopersnél azt megelőzően megszerzett tapasztalat esetén, hogy az ACCA tagjává vált volna, vagy a V. A. Giankoulis által az Elliniki Viomichania Alouminiounál azt megelőzően megszerzett tapasztalat esetén, hogy az egyesült királysági gépészmérnökök intézetének tagjává vált volna.

- 62 Egyébiránt főszabály szerint nem tekinthető szabályozott szakmai tevékenység gyakorlásának, még a szóban forgó szakmának valamely tagállamban való gyakorlására jogosító oklevél megszerzését követően sem, egy olyan másik tagállamban végzett munka, amelyben az e szakma gyakorlására vonatkozó jogosultságot az érdekelt személy még nem szerezte meg.
- 63 Így a V. S. Vandorou által a Pricewaterhouse Coopersnél az ACCA tagság megszerzését követően, görögországi munkája során szerzett tapasztalat nem tekinthető a 89/48 irányelv 1. cikke e) pontjának értelmében vett „szakmai tapasztalatnak”. Ugyanez vonatkozik a V. A. Giankoulis által az Elliniki Viomichania Alouminiounál, az egyesült királysági gépészmérnökök intézete tagságának megszerzését követően szerzett tapasztalatra, valamint I. G. Askoxilakisnak az ETR-nél szerzett tapasztalatára.
- 64 Következésképpen a 89/48 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának második albekezdéséből nem ered olyan kötelezettség, hogy az olyan, az alapeljárások felperepeseinek gyakorlati tapasztalatához hasonló gyakorlati tapasztalatot, amely az ugyan ezen irányelv 1. cikkének e) pontja értelmében nem tekinthető „szakmai tapasztalatnak”, figyelembe kell venni.
- 65 Hangsúlyozni kell mindazonáltal, hogy az uniós jog alkalmazásában hozott intézkedéseknek összhangban kell állniuk ugyanezen jog általános elveivel, köztük az arányosság elvével. E tekintetben a Bíróság ítélezési gyakorlatából az következik, hogy a 89/48 irányelv 4. cikkének – amely kifejezetten lehetővé teszi a kiegyenlítő intézkedéseket – hatályát azokra az esetekre kell korlátozni, amelyekben a kiegyenlítő intézkedések arányban állónak bizonyulnak az elérni kívánt céllal (lásd a C-330/03. sz. Colegio-ügyben 2006. január 19-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-801. o.] 24. pontját és a C-197/06. sz. Van Leuken ügyben 2008. április 17-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-2627. o.] 39. pontját).

- 66 Amint azt a Bíróság egyébként már kifejtette, az EK 39. cikk és az EK 43. cikk által biztosított alapvető szabadságok tényleges gyakorlását indokolatlanul akadályozhatja, ha a más tagállamban szerzett szakmai címek elismeréséért felelős illetékes nemzeti hatóságok nem veszik tekintetbe egy olyan kérelmező vonatkozó szakértelmét és képzéseit, aki az ország területén olyan foglalkozást kíván gyakorolni, amelynek megkezdése a nemzeti szabályozás értelmében oklevél vagy szakképzés megszerzéséhez van kötve (lásd ebben az értelemben a C-340/89. sz. Vlassopoulou-ügyben 1991. május 7-én hozott ítélet [EBHT 1991., I-2357. o.] 15. pontját és a C-234/97. sz. Fernández de Bobadilla ügyben 1999. július 8-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-4773. o.] 33. pontját).
- 67 Következésképpen a kérelmező származási tagállamában nyújtott képzés és fogadó tagállamában nyújtott képzés közötti különbségek lefedését célzó kiegyenlítő intézkedések előírását megelőzően az illetékes nemzeti hatóságok feladata annak megítélése, hogy a kérelmező által megszerzett szakértelemre, ideértve a fogadó tagállamban, gyakorlati tapasztalat útján megszerzett szakértelmet, hivatkozni lehet-e az ezen utóbbi tagállam által előírt szakértelem meglétének megállapítása céljából (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Vlassopoulou-ügyben hozott ítélet 20. pontját; a fent hivatkozott Fernández de Bobadilla ügyben hozott ítélet 33. pontját; a C-313/01. sz. Morgenbesser-ügyben 2003. november 13-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-13467. o.] 62. pontját és a C-345/08. sz. Pešla-ügyben 2009. december 10-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-11677. o.] 41. pontját).
- 68 Természetesen leggyakrabban a szóban forgó szabályozott szakma származási tagállamban való gyakorlása során megszerzett tapasztalat a legrelevánsabb ezen értékelés keretén belül, amely teljességgel igazolja a fogadó tagállam illetékes hatóságának azon, a 89/48 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának második albekezdésében kifejezetten előírt kötelezettségét, hogy e tapasztalatot figyelembe vegye.
- 69 Mindazonáltal, miután a kapcsolódó tevékenységek gyakorlása során szerzett minden gyakorlati tapasztalat növelheti valamely kérelmező szakértelmét, az illetékes hatóság feladata, hogy figyelembe vegyen bármilyen olyan gyakorlati tapasztalatot, amely

hasznos azon szakma gyakorlásához, amelynek megkezdése iránt kérelmet nyújtottak be. Azt, hogy ezen tapasztalatnak pontosan milyen értéket kell tulajdonítani, az illetékes hatóság az egyes ellátott feladatok, az e feladatok gyakorlása során megszerzett és alkalmazott szakértelem, valamint a szóban forgó érdekeltre rótt felelősség és e személy önállóságának mértéke fényében határozza meg.

- 70 Ilyen összefüggésben meg kell állapítani, hogy valamely szabályozott szakmához kapcsolódó tevékenységeknek a fogadó tagállamban megfelelő szakképesítéssel rendelkező szakember felügyelete mellett és vezetése alatt történő gyakorlása által, noha ez önmagában nem tekinthető a szóban forgó szabályozott szakma említett tagállamban történő gyakorlásának, az érdekelt biztos értékkel bíró, számottevő szakértelemre tesz szert. Noha, amint azt az Európai Bizottság is kijelentette, nem lehet egyenlőségjelet tenni a jogszerű és jogellenes gyakorlat között, ettől még – ellentétben a görög kormány tárgyaláson kifejezett aggodalmaival – valamely szakmai tevékenységnek ilyen körülmények között történő gyakorlása egyébiránt nem tekinthető jogosulatlanak, mivel nem maga az érdekelt gyakorolja ilyen körülmények között a szabályozott szakmát.
- 71 Hozzá kell tenni, hogy a kérelmező vonatkozó teljes tapasztalatának tekintetbevételére vonatkozó kötelezettség nem szűnik meg az oklevelek kölcsönös elismerésére vonatkozó irányelvek elfogadásának tényével (lásd ebben az értelemben a C-238/98. sz. Hocsman-ügyben 2000. szeptember 14-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-6623. o.] 23. és 31. pontját, a C-232/99. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2002. május 16-án hozott ítélet [EBHT 2002., I-4235. o.] 22. pontját, valamint a fent hivatkozott Morgenbesser-ügyben hozott ítélet 58. pontját).
- 72 E megfontolások összességének fényében az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a más tagállamban szerzett szakképesítések elismeréséért felelős nemzeti hatóságnak az EK 39. cikk és EK 43. cikk értelmében figyelembe kell vennie a kérelmező által folytatott képzés és a fogadó tagállamban megkövetelt képzés között fennálló lényeges különbségek áthidalását célzó esetleges kiegyenlítő intézkedések

meghatározásánál minden olyan gyakorlati tapasztalatot, amely alkalmas az említett különbségek teljesen vagy részben való lefedésére.

A költségekről

- ⁷³ Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

A más tagállamban szerzett szakképesítések elismeréséért felelős nemzeti hatóságnak az EK 39. cikk és EK 43. cikk értelmében figyelembe kell vennie a kérelmező által folytatott képzés és a fogadó tagállamban megkövetelt képzés között fennálló lényeges különbségek áthidalását célzó esetleges kiegyenlítő intézkedések meghatározásánál minden olyan gyakorlati tapasztalatot, amely alkalmas az említett különbségek teljesen vagy részben való lefedésére.

Aláírások